

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

20. september 2017*

Apellatsioonkaebus – Põllumajandus – Kodulinnuliha – Külmutatud kanad – Eksporditoetused – Rakendusmäärus (EL) nr 689/2013, mis määrab kindlaks toetuse tasemel 0 eurot – Õiguspärasus – Määrus (EÜ) nr 1234/2007 – Artiklid 162 ja 164 – Toetuste eesmärk ja olemus – Toetuste suuruse kindlaksmääramise kriteeriumid – Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektori pädevus allkirjastada vaidlusalune määrus – Võimu kuritarvitamine – Komiteemenetlus – Määrus (EL) nr 182/2011 – Artikli 3 lõige 3 – Konsulteerimine põllumajandusturgude ühise korralduse komiteega – Rakendusmääruse eelnõu esitamine selle komitee koosoleku ajal – Tähtaegade järgimine – Oluliste menetlusnormide rikkumine – Tühistamine ja tagajärgede kehtima jätmine

Kohtuasjas C-183/16 P:

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 23. märtsil 2016 esitatud apellatsioonkaebus,

Tilly-Sabco SAS, asukoht Guerlesquin (Prantsusmaa), esindajad: *avocat* R. Milchior, *avocat* F. Le Roquais ja *avocat* S. Charbonnel,

hageja,

teised menetlusosalised:

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Lewis ja K. Skelly,

kostja esimeses kohtuastmes,

Doux SA, asukoht Châteaulin (Prantsusmaa),

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president R. Silva de Lapuerta, kohtunikud J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (ettekandja), C. G. Fernlund ja S. Rodin,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 1. märtsi 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 4. mai 2017. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Apellatsioonkaebuses palub Tilly-Sabco SAS tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 14. jaanuari 2016. aasta otsuse Tilly-Sabco vs. komisjon (T-397/13, EU:T:2016:8, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega jäeti rahuldamata tema hagi komisjoni 18. juuli 2013. aasta rakendusmääruse (EL) nr 689/2013, millega kehtestatakse kodulinnuliha eksporditoetused (ELT 2013, L 196, lk 13; edaspidi „vaidlusalune määrus“) tühistamise nõudes.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 1234/2007

- 2 Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT 2007, L 299, lk 1), nõukogu 13. mai 2013. aasta määrusega (EL) nr 517/2013 (ELT 2013, L 158, lk 1) muudetud kujul (edaspidi „määrus nr 1234/2007“), põhjendustes 65 ja 77 on märgitud järgmist:

„(65) [Liidu] ühtne turg sisaldab kauplemissüsteemi [liidu] välispiiridel. Kauplemissüsteem peaks hõlmama imporditollimakse ja eksporditoetusi ning peaks põhimõtteliselt [siseturgu] stabiliseerima. Kauplemissüsteem peaks põhinema mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay vóorus võetud kohustustel.

[...]

(77) Kolmandatesse riikidesse ekspordil selliste toetuste määramine, mis põhinevad [liidu] ja maailmaturu hinna vahel ning mille puhul piirduakse [liidu] WTO kohustustega, peaks kaitsma [liidu] osalemist käesoleva määruse reguleerimisalasse jäävate teatavate toodete rahvusvahelises kaubanduses. Subsideeritud ekspordi suhtes tuleks rakendada väärtuselisi ja koguselisi piiranguid.“

- 3 Määruse nr 1234/2007 artikli 162 lõige 1 sätestab eelkõige järgmist:

„Maailmaturu noteeringutel või hindadel põhineva ekspordi võimaldamiseks vajalikul määral ja [ELTL artikli 218] kohaselt sõlmitud lepingutest tulenevates piirides võib maailmaturu noteeringute või hindade ja [liidu] hindade vahe katta eksporditoetusega järgmiste toodete puhul:

- a) järgmiste sektorite tooted, mida eksporditakse töötlemata kujul:

[...]

viii) linnuliha“.

- 4 Määruse nr 1234/2007 artikli 164 „Eksporditoetuse kindlaksmääramine“ lõigetes 1–3 on ette nähtud:

„1. Eksporditoetused on kogu [liidus] ühesuurused. Need võivad erineda vastavalt sihtkohale, eriti kui olukord maailmaturul, konkreetsed nõuded teatavatel turgudel või [ELTL artikli 218] kohaselt sõlmitud lepingutest tulenevad kohustused seda tingivad.

2. Toetused määrab kindlaks komisjon.

Toetusi võib kindlaks määrata:

- a) korrapärase ajavahemike järel;
- b) pakkumismenetluse kaudu toodete jaoks, mille puhul selline kord oli ette nähtud enne käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva vastavalt artikli 204 lõikele 2.

Nende toodete loetelu, mille puhul antakse eksporditoetust, ning toetuse suurus määratakse kindlaks vähemalt kord kolme kuu jooksul, kui seda ei määrata pakkumismenetluse kaudu. Toetuse suurus võib jääda muutumatuks rohkem kui kolmeks kuuks ja vajaduse korral võib komisjon seda liikmesriigi taotlusel või omal algatusel ilma artikli 195 lõikes 1 nimetatud komitee abita vahepeal muuta.

3. Teatava toote jaoks toetuse määramisel võetakse arvesse üht või mitut järgmist asjaolu:

- a) olemasolevat olukorda ja tulevikusuundumusi, pidades silmas:
 - selle toote hindu ja kättesaadavust [siseturul];
 - selle toote hindu maailmaturul;
- b) turu ühise korralduse eesmärke, milleks on tasakaalu ning hindade ja kaubanduse loomuliku arengu tagamine turul;
- c) vajadust vältida häireid, mis võivad põhjustada pikaajalise tasakaalutuse nõudmise ja pakkumise vahel [siseturul];
- d) kavandatava ekspordi majanduslikku aspekti;
- e) [ELTL artikli 218] kohaselt sõlmitud lepingutest tulenevaid piiranguid;
- f) vajadust tasakaalustada [liidu] põhiliste põllumajandustoodete kasutamine kolmandatesse riikidesse eksporditavate kaupade tootmisel ning nendest riikidest töötlemiseks sissetoodud toodete kasutamine;
- g) kõige soodsamaid turustus- ja transpordikulusid [liidu] turgudelt [liidu] sadamatesse või muudesse ekspordikohtadesse, samuti kõnealuse kauba sihtriikidesse saatmise kulusid;
- h) nõudlust [siseturul];
- i) sealihasektori, muna- ja linnulihasektori puhul nende sektorite toodete [liidus] tootmiseks vajaliku söödateravilja koguse [liidu] hindade ja maailmaturu hindade erinevust.“

5 Määruse nr 1234/2007 artikli 195 „Komitee“ lõiked 1 ja 2 näevad ette:

„1. Komisjoni abistab põllumajandusturgude ühise korralduse komitee (edaspidi „korralduskomitee“).

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7.

Tähtajaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõike 3 tähenduses kehtestatakse üks kuu.“

- 6 Määruse nr 1234/2007 artikkel 196 „Korralduskomitee töökorraldus“ sätestab:

„Artikli 195 lõikes 1 osutatud korralduskomitee koosolekute korraldamisel võetakse eelkõige arvesse korralduskomitee vastutusala ulatust, käsitletavate küsimuste eripära ja vajadust kaasata asjakohaseid eksperte.“

- 7 Määrus nr 1234/2007 tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT 2013, L 347, lk 671).

Määrus nr 182/2011

- 8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT 2011, L 55, lk 13) esimene õigusliku aluse viide on sõnastatud järgmiselt:

„võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 291 lõiget 3“.

- 9 Määruse nr 182/2011 põhjendused 4–9 on järgmised:

„(4) ELi toimimise lepinguga nõutakse nüüd, et Euroopa Parlament ja nõukogu sätestaksid eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes.

(5) On vaja tagada, et sellise kontrolli menetlused oleksid selged, tõhusad ja proportsionaalsed rakendusaktide iseloomuga ning et nende puhul võetaks arvesse ELi toimimise lepingu institutsionaalseid nõudeid ja otsuse 1999/468/EÜ rakendamisel saadud kogemusi ning järgitud ühist tava.

(6) On asjakohane, et nendes põhiõigusaktides, milles nõutakse, et liikmesriigid kontrollivad rakendusaktide vastuvõtmist komisjoni poolt, nähakse selliseks kontrolliks ette liikmesriikide esindajatest koosnevad komiteed, kus eesistujana tegutseb komisjon.

(7) Kui see on asjakohane, peaks kontrollimehhanism hõlmama küsimuse edastamist apellatsioonikomiteele, mis peaks kokku tulema asjakohasel tasandil.

(8) Lihtsustamise huvides peaks komisjon oma rakendamisevolitusi teostama ainult ühe menetluse alusel kahest, nimelt nõuandemenetluse või kontrollimenetluse alusel.

(9) Edasise lihtsustamise huvides tuleks komiteede suhtes kohaldada ühiseid menetluseeskirju, mis hõlmavad põhisätteid komiteede toimimise kohta ja võimaluse kohta esitada kirjaliku menetluse raames arvamus.“

- 10 Määruse nr 182/2011 artikli 2 „Menetluse valik“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Põhiõigusaktiga võidakse ette näha nõuandemenetluse või kontrollimenetluse kohaldamine, võttes arvesse nõutava rakendusakti iseloomu või mõju.

2. Kontrollimenetlust kohaldatakse eelkõige järgmiste aktide vastuvõtmise suhtes:

a) üldised rakendusaktid;

- b) muud rakendusaktid, mis seonduvad:
- i) olulise mõjuga programmidega;
 - ii) ühise põllumajandus- ja ühise kalanduspoliitikaga;
 - iii) keskkonna, julgeoleku ja turvalisuse või inimeste, loomade või taimede tervise või ohutuse kaitsmisega;
 - iv) ühise kaubanduspoliitikaga;
 - v) maksustamisega.“

11 Määruse nr 182/2011 artikli 3 „Üldsätted“ lõigetes 1–4 ja 7 on ette nähtud:

„1. Käesolevas artiklis sätestatud üldsätteid kohaldatakse kõigi artiklites 4–8 osutatud menetluste suhtes.

2. Komisjoni abistab komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad. Komitee eesistuja on komisjoni esindaja. Eesistuja ei osale komitee hääletamisel.

3. Eesistuja esitab komiteele komisjoni poolt vastuvõetava rakendusakti eelnõu.

Eesistuja kutsub koosoleku kokku mitte varem kui 14 päeva pärast rakendusakti eelnõu ja päevakorra projekti esitamist komiteele, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Komitee esitab rakendusakti eelnõu kohta oma arvamuse tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest. Tähtajad on proportsionaalsed ning annavad komitee liikmetele varase ja tegeliku võimaluse rakendusakti eelnõu läbi vaadata ning väljendada oma arvamust.

4. Komitee arvamuse esitamiseni võib komitee iga liige teha ettepanekuid muudatuste tegemiseks ning eesistuja võib esitada rakendusakti eelnõu muudetud versiooni.

Eesistuja püüab leida lahenduse, millel on komitees võimalikult suur toetus. Eesistuja teavitab komiteed sellest, millisel viisil on arutelusid ja muudatusettepanekuid arvesse võetud, eeskätt neid ettepanekuid, millel oli komitees suur toetus.

[...]

7. Kui see on asjakohane, hõlmab kontrollimehhanism küsimuse edastamist apellatsioonikomiteele.

Apellatsioonikomitee võtab komisjoni ettepaneku alusel oma liikmete lihthälteenamusega vastu oma töökorra.

Kui küsimus edastatakse apellatsioonikomiteele, koguneb see kõige varem 14 päeva, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, ja hiljemalt kuus nädalat pärast küsimuse edastamise kuupäeva. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, esitab apellatsioonikomitee oma arvamuse kahe kuu jooksul küsimuse edastamise kuupäevast.

Apellatsioonikomitee eesistujaks on komisjoni esindaja.

Eesistuja määrab apellatsioonikomitee koosoleku kuupäeva kindlaks tihedas koostöös komitee liikmetega, et liikmesriigid ja komisjon saaksid tagada esindatuse asjakohasel tasemel. Komisjon kutsub hiljemalt 1. aprilliks 2011 kokku apellatsioonikomitee esimese koosoleku, et võtta vastu komitee töökord.“

12 Määruse nr 182/2011 artikli 5 „Kontrollimenetlus“ lõiked 1–4 sätestavad:

„1. Kui kohaldatakse kontrollimenetlust, esitab komitee oma arvamuse [ELi lepingu] artikli 16 lõigetes 4 ja 5 sätestatud häälteenamusega ja vajaduse korral, kui akt võetakse vastu komisjoni ettepaneku alusel, [ELTL] artikli 238 lõike 3 kohaselt. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse kõnealustes artiklites sätestatud viisil.

2. Kui komitee esitab positiivse arvamuse, võtab komisjon rakendusakti eelnõu vastu.

3. Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, ei võta komisjon komitee negatiivse arvamuse korral rakendusakti eelnõu vastu. Kui rakendusakti peetakse vajalikuks, võib eesistuja kas esitada kahe kuu jooksul alates negatiivse arvamuse saamisest rakendusakti eelnõu muudetud versiooni samale komiteele või esitada rakendusakti eelnõu ühe kuu jooksul alates negatiivse arvamuse saamisest apellatsioonikomiteele täiendavaks aruteluks.

4. Kui arvamust ei esitata, võib komisjon rakendusakti eelnõu vastu võtta, välja arvatud teises lõigus sätestatud juhtudel. Kui komisjon rakendusakti eelnõu vastu ei võta, võib eesistuja esitada komiteele rakendusakti eelnõu muudetud versiooni.

[...]“.

13 Kõnealuse määruse artikli 8 „Viivitamata kohaldatavad õigusaktid“ lõiked 1–4 näevad ette:

„1. Erandina artiklitest 4 ja 5 võidakse põhiõigusaktiga ette näha, et nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu kohaldatakse käesolevat artiklit.

2. Komisjon võtab, ilma seda eelnevalt komiteele esitamata, vastu rakendusakti, mida kohaldatakse viivitamata ja mis kehtib kuni kuus kuud, välja arvatud juhul, kui põhiõigusaktiga sätestatakse teisiti.

3. Eesistuja esitab lõikes 2 osutatud akti hiljemalt 14 päeva möödumisel selle vastuvõtmisest asjaomasele komiteele, et saada selle aramus.

4. Kui kontrollimenetluse kohaldamisel esitab komitee negatiivse arvamuse, tunnistab komisjon lõike 2 kohaselt vastuvõetud rakendusakti viivitamata kehtetuks.“

14 Määruse nr 182/2011 artikli 9 „Töökord“ lõige 1 sätestab:

„Iga komitee võtab oma eesistuja ettepanekul oma liikmete lihthäälteenamusega vastu oma töökorra, mille aluseks on standardeeskirjad, mille koostab komisjon pärast liikmesriikidega konsulteerimist. Komisjon avaldab sellised standardeeskirjad Euroopa Liidu Teatajas.

Vajaduse korral kohandavad olemasolevad komiteed oma töökorda standardeeskirjadega.“

Komiteemenetlust reguleerivad otsused

15 Nõukogu 13. juuli 1987. aasta otsuse 87/373/EMÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT 1987, L 197, lk 33) artikli 2 teine lõik ja kuuenda lõigu kaks esimest lauset ning eelnimetatud määruse tühistanud nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ,

millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT 1999, L 184, lk 23; ELT eriväljaanne 01/03, lk 124) (edaspidi koos „komiteemenetlust reguleerivad otsused“) artikli 3 lõige 2 ja artikli 4 lõike 2 kaks esimest lauset on sõnastatud identselt järgmiselt:

„Võetavate meetmete eelnõu esitab komiteele komisjoni esindaja. Tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse [vajaduse korral hääletades].“

- 16 Otsus 1999/468 tunnistati kehtetuks määrusega nr 182/2011.

Korralduskomitee töökord

- 17 Korralduskomitee töökorra artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Vastavalt määruse (EL) nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 teisele lõigule esitab eesistuja komitee liikmetele koosolekukutse, päevakorra kavandi ja rakendusakti eelnõu, mille kohta komitee arvamust küsitakse, võttes arvesse asja kiireloomulisust ja keerukust aegsasti enne koosolekut ja hiljemalt 14 kalendripäeva enne koosoleku kuupäeva. Muud koosolekuga seotud dokumendid, eelkõige need, mis on lisatud rakendusakti eelnõule, tuleb võimaluse korral esitada sama tähtaja jooksul.

Lühemat tähtaega võib kohaldada juhtudel, mis nõuavad regulaarselt kiiret tegutsemist, või kui põhiõigusakt sisaldab kohustuslikke tähtaegu meetmete võtmiseks. [...]

2. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib eesistuja kas omal algatusel või mõne komitee liikme taotlusel lühendada lõike 1 esimeses lõigus osutatud dokumentide esitamise tähtaega. See tähtaeg ei või olla lühem kui viis kalendripäeva, välja arvatud äärmiselt kiireloomuliste juhtumite korral, eelkõige kui on vaja hoida ära märkimisväärsed turuhäireid põllumajandusvaldkonnas või kaitsta liidu finantshuve ELTL artikli 325 [...] tähenduses.“

Vaidluse taust

- 18 Tilly-Sabco on Prantsuse äriühing, kes tegeleb külmutatud kanarümpade ekspordiga Lähis-Ida riikidesse.
- 19 Vastavalt määruse nr 1234/2007 artiklitele 162 ja 164 määras komisjon rakendusmääruste abil korrapäraselt kindlaks linnuliha sektori eksporditoetuste suuruse.
- 20 Alates komisjoni 17. juuni 2010. aasta määruse (EÜ) nr 525/2010, millega kehtestatakse kodulinnulihasektori eksporditoetused, (ELT 2010, L 152, lk 5) vastuvõtmisest on külmutatud kanade kolme kategooria puhul eksporditoetuste suurust järkjärgult vähendatud. Kõigepealt vähendati seda 40 eurolt 100 kg kohta 32,50 eurole 100 kg kohta. Viimati nimetatud summa jäi seejärel samaks kaheksas järjekorras rakendusmääruses, kuid komisjoni 18. oktoobri 2012. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 962/2012, millega kehtestatakse kodulinnuliha eksporditoetused, (ELT 2012, L 288, lk 6) vähendati seda 21,70 eurole 100 kg kohta.
- 21 Komisjoni 17. jaanuari 2013. aasta määrusega (EL) nr 33/2013, millega kehtestatakse kodulinnuliha eksporditoetused, (ELT 2013, L 14, lk 15) vähendati uuesti kõnealuse külmutatud kanade kolme kategooria eksporditoetust 10,85 eurole 100 kg kohta. Pärast jäi see summa samaks komisjoni 18. aprilli 2013. aasta rakendusmääruses (EL) nr 360/2013, millega kehtestatakse kodulinnuliha eksporditoetused (ELT 2013, L 109, lk 27).

- 22 Vaidlusaluse määrusega tunnistas komisjon rakendusmääruse nr 360/2013 kehtetuks ja määras külmutatud kanade kolme kategooria puhul (koodid 0207 12 10 9900, 0207 12 90 9190 ja 0207 12 90 9990) eksporditoetuste suuruse kindlaks tasemel 0 eurot. Vaidlusaluse määruse lisas nimetatud kuue muu toote (peamiselt tibud) eksporditoetust ei muudetud – nende suurus oli komisjoni 20. oktoobri 2011. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 1056/2011, millega kehtestatakse kodulinnuliha eksporditoetused, (ELT 2011, L 276, lk 31) määratud kindlaks tasemel 0 eurot. Vaidlusaluse määruse lisa kohaselt on sihtkohtadeks, millega seoses eksporditoetused on ette nähtud, eeskätt Lähis-Ida riigid.
- 23 Vaidlusaluse määruse eelnõu esitati ja pandi hääletusele korralduskomitee 18. juuli 2013. aasta koosolekul.
- 24 Järgitud menetluse kohta esitas komisjon Üldkohtu istungil järgmised täpsustused.
- 25 Komisjon saatis 16. juulil 2013, see tähendab kaks päeva enne korralduskomitee koosolekut, meili teel korralduskomitee liikmetele dokumendi „EU Market situation for poultry“ („Liidu kodulinnuliha turu olukord“).
- 26 Korralduskomitee 18. juuli 2013. aasta koosoleku hommikupoelses osas andis komisjon ülevaate kodulinnuliha turu olukorrast. Pärastlõunal, kui koosolek kella 13-st alates jätkus, esitas komisjon korralduskomiteele vaidlusaluse määruse eelnõu. Tegemist oli standardmäärusega, kus oli ajakohastatud üksnes arve. Täpsemalt oli tegemist eksporditoetusi kindlaksmäärava varasema määruse koopiaga, kus toetuste suurust käsitlevad märked olid hariliku pliiaitsiga maha tõmmatud.
- 27 Seejärel pandi vaidlusaluse määruse eelnõu hääletusele. Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektor täitis samal päeval kell 15.46 isetõendamise formaalsused, et vaidlusaluse määruse saaks avaldada Euroopa Liidu Teatajas järgmisel päeval, et see jõustuks kohe ja oleks kohaldatav.
- 28 Vaidlusaluse määruse põhjendused 1–3, 6 ja 7 on sõnastatud järgmiselt:
- „(1) Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 162 lõikes 1 on sätestatud, et kõnealuse määruse I lisa XX osas loetletud toodete maailmaturul kehtivate hindade ja EL-i turul kehtivate hindade vahe võib katta eksporditoetusega.
- (2) Arvestades praegust kodulinnulihaturu olukorda, tuleks seepärast kindlaks määrata eksporditoetused kooskõlas määruse (EÜ) nr 1234/2007 artiklites 162, 163, 164, 167 ja 169 sätestatud eeskirjade ja kriteeriumidega.
- (3) Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 164 lõikes 1 on sätestatud, et toetus võib erineda vastavalt sihtkohale, kui olukord maailmaturul, konkreetsed nõuded teatavatel turgudel või [ELTL artikli 218] kohaselt sõlmitud lepingutest tulenevad kohustused seda tingivad.
- [...]
- (6) Selleks et vältida kõrvalekaldeid valitsevast turuolukorrast, hoida ära turuspekulatsioone ja tagada tõhus haldamine, peaks käesolev määrus jõustuma Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval.
- (7) [Korralduskomitee] ei ole eesistuja määratud tähtaja jooksul oma arvamust esitanud.“
- 29 Vaidlusaluse määruse artikli 1 lõige 1 sätestab:
- „Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikliga 164 ette nähtud eksporditoetusi antakse käesoleva määruse lisas sätestatud toodetele ja kogustele [...]“

- 30 Viidatud lisas on eksporditoetuste suurus kõigi asjaomaste toodete puhul kindlaks määratud tasemel 0 eurot.
- 31 Vaidlusaluse määruse allkirjastas põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektor, see avaldati 19. juuli 2013. aasta Euroopa Liidu Teatajas ning see jõustus samal päeval.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 32 Tilly-Sabco esitas 6. augustil 2013 Üldkohtu kantseleisse vaidlusaluse määruse peale tühistamishagi.
- 33 Hageja põhjendas oma hagi viie väitega, millest esimene tugines oluliste menetlusnormide rikkumisele ja menetluse kuritarvitamisele; teine menetlusveale ja pädevuse puudumisele; kolmas põhjenduse puudumisele; neljas õigusnormide rikkumisele või ilmselgele hindamisveale ning viies õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele.
- 34 Vaidlustatud kohtuotsuses tunnistas Üldkohus kõigepealt hagi vastuvõetavaks, leides, et vaidlusalune määrus on ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses halduse üldakt, mis ei sisalda rakendusmeetmeid, järgmiseks jättis hagi materiaalõiguslikud nõuded rahuldamata ning Tilly-Sabco kohtukulud tema enda kanda. [Edaspidi kasutatakse ELTL artikli 263 kontekstis teiste keeleversioonide põhjal läbivalt sõna „sisaldama“ asemel sõna „vajama“.]

Poolte nõuded

- 35 Tilly-Sabco palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - tühistada vaidlusalune määrus, ja
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 36 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata, ja
 - mõista kohtukulud välja Tilly-Sabcolt.

Apellatsioonkaebus

- 37 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab Tilly-Sabco neli väidet. Esimene väide on jagatud viieks osaks ning selle kohaselt on tõlgendatud valesi nii määruse nr 182/2011 artikli 3 lõiget 3 kui ka määruse nr 1234/2007 artikleid 162 ja 164; teise väite kohaselt puudus põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektoril pädevus vaidlusaluse määruse allkirjastamiseks; kolmas väide on jagatud viieks osaks ning selle kohaselt on rikutud ELTL artiklit 296, mitu esitatud põhjendust on vastuolulised ning rikutud on määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõiget 3; neljas väide on jagatud kolmeks osaks ning selles heidetakse ette põhjenduste vastuolusid, määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punkti b rikkumist ning tõendite moonutamist.
- 38 Esiteks tuleb käsitleda koos esimese väite viiendat osa, teist väidet, kolmanda väite kolmandat osa ning neljanda väite esimest ja teist osa, mille kohaselt sisuliselt on tõlgendatud vääralt määruse nr 1234/2007 artikleid 162 ja 164, ning teiseks esimese väite nelja esimest osa kui tervikut, mille kohaselt on tõlgendatud vääralt määruse nr 182/2011 artikli 3 lõiget 3.

Esimese väite viies osa, teine väide, kolmanda väite kolmas osa ning neljanda väite esimene ja teine osa, mille kohaselt on tõlgendatud vääralt määruse nr 1234/2007 artikleid 162 ja 164

Poolte argumendid

- 39 Esimese väite viiendas osas väidab Tilly-Sabco, et hagi esimese väite teise osa tagasilükkamisel on Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses esitanud vastuolulised põhjendused.
- 40 Selles küsimuses on Tilly-Sabco seisukohal, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 149 ja 255 Üldkohtu poolt esitatud komisjoni argumendid osutavad võimu kuritarvitamisele sellega, et komisjon kasutas määruse nr 1234/2007 artiklile 164 tuginedes ära korralduskomiteed selleks, et teha poliitiline otsus kaotada eksporditoetused, kuigi see otsus oleks tulnud teha viidatud määruse artikli 162 alusel.
- 41 Tilly-Sabco täpsustab, et Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 162–164 tähtsuse omistamata sellele, et komisjon jättis 2013. aasta oktoobris vastu võtmata uue perioodilise määruse, milles oleks kõnealusel juhul turuolukorra tõttu jätnud toetuste suuruse tasemele 0 eurot, nagu ta varem oli teinud toetuste suuruse muutumatuks jätmise korral.
- 42 Teise väitega heidab Tilly-Sabco Üldkohtule ette seda, et lükates tagasi Tilly-Sabco hagi teise väite, mille kohaselt põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektoril puudus vaidlusaluse määruse allkirjastamiseks pädevus, eiras Üldkohus määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõiget 2 ning esitas vaidlustatud kohtuotsuse vastuolulised põhjendused, jättes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 200 kõrvale Tilly-Sabco argumendi, et vaidlusalust määrust ei saa lugeda perioodiliseks põllumajandusalaseks õigusaktiks.
- 43 Seoses sellega märgib Tilly-Sabco, et on fakt, et vaidlusalust määrust ei ole pikendatud, ning teeb sellest järelduse, et seda ei saa lugeda „perioodiliseks põllumajandusalaseks õigusaktiks“. Ta tuletab meelde, et komisjonil oli tavaks võtta iga kolme kuu järel vastu toetusi käsitlevaid määrusi ning viimane otsustas 2013. aasta oktoobris jätta eksporditoetuste suuruse uuesti hindamiseks korralduskomitee kokku kutsumata. Kui tegemist oleks perioodilise põllumajandusalase õigusaktiga, siis oleks komisjon pidanud sellise uuesti hindamise läbi viima.
- 44 Kolmanda väite kolmandas osas väidab Tilly-Sabco, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 253–259 esitatud põhjendused on vastuolulised, kuna neis on öeldud, et eksporditoetuste kindlaksmääramine tasemel 0 eurot on eksporditoetuste suuruse järkjärgulise vähendamise etapp ja et mainitud viimane vähendamine ei erine struktuuriliselt varasematest vähendamisest. Tilly-Sabco väitel on selline järkjärguline vähendamine poliitiline otsus, mitte määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõikes 3 ette nähtud kriteeriumide kohaldamine ning sellega nõustus ka komisjon esimeses kohtuastmes esitatud vastuses, viidates selles küsimuses võetud rahvusvahelisele kohustusele.
- 45 Neljanda väite esimeses osas heidab Tilly-Sabco Üldkohtule ette seda, et viimane esitas vaidlustatud kohtuotsuses vastuolulised põhjendused ning rikkus määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punkti a sellega, et võttis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 301 ja 302 arvesse erinevaid võrdlusperioode ja lähtus selles sättes nõutava siseturu ja maailmaturu „olemasolevale olukorrale“ hinnangu andmisel mitmest aastast.
- 46 Neljanda väite teises osas märgib Tilly-Sabco, et Üldkohus rikkus määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punkti b sellega, et ta nõustus komisjoni ilmselge hindamisveaga. Tilly-Sabco märgib, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 289 tuvastas Üldkohus, et hinnavahe Brasiiliast pärit kodulinnulihaga võrreldes oli hinnanguliselt 44,73 eurot 100 kilo kohta. Ta märgib, et see hinnavahe on märkimisväärne ja sellest tuleneb vajadus anda eksporditoetust. Tilly-Sabco väitel võttis Üldkohus pealegi arvesse ainult maailmaturgu ja mitte ühtlasi ka siseturgu, nagu nõuab viidatud säte.

47 Komisjon vaidleb Tilly-Sabco argumentidele vastu ning tõdeb eeskätt, et need argumendid tulenevad ühise põllumajanduspoliitika raames eksporditoetuste abil taotletavate eesmärkide halvasti mõistmisest.

Euroopa Kohtu hinnang

- 48 Kohe alguses olgu öeldud, et tegelikult vaidlustab Tilly-Sabco oma argumentidega, mis käsitlevad vaidlustatud kohtuotsuses Üldkohtu poolt esitatud vastuolulisi põhjendusi, Üldkohtu hinnangu vaidlusaluse määruse õiguspärasusele määruse nr 1234/2007 artiklite 162 ja 164 seisukohast, kuivõrd see kohus lükkas tagasi kõik asjaomase õiguspärasuse vaidlustamiseks nimetatud äriühingu poolt esitatud väited ja argumendid.
- 49 Lisaks tuleb märkida, et ELTL artiklitest 39 ja 40, määruse nr 1234/2007 põhjendustest 65 ja 77 ning selle määruse artikli 164 lõike 3 punktist b tuleneb nende koostoimes, et vastavalt olukorrale eksporditoetuste andmise põhieesmärk on siseturu stabiliseerimine, nagu komisjon on põhjendatult välja toonud.
- 50 Selles osas annab määruse nr 1234/2007 artikkel 162 komisjonile kaalutusõiguse eksporditoetuste kasutusele võtmiseks või võtmata jätmiseks ning seega ka mis tahes kehtestatud toetuste kaotamiseks.
- 51 Vastavalt selle määruse artikli 164 lõikele 2 määrab komisjon toetused kindlaks korrapäraselt vähemalt iga kolme kuu järel, kuid nende toetuste suuruse võib siiski jätta muutmatuks rohkem kui kolmeks kuuks või neid võib vahepeal vajaduse korral muuta.
- 52 Määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõige 3 täpsustab need asjaolud, millega tuleb toetuste suuruse kindlaksmääramisel arvestada, jättes siiski komisjonile valikuvõimaluse arvestada neist kas ühe või mitmega.
- 53 Nõnda võib nimetatud määruse artikli 164 lõike 3 punkti a alusel arvesse võtta olemasolevat olukorda ja tulevikusuundumusi, pidades silmas selle toote hindu ja kättesaadavust siseturul ning kõnealuse toote hindu maailmaturul. Selle artikli lõike 3 punkti b alusel võib arvesse võtta turu ühise korralduse eesmärgi, milleks on tasakaalu ning hindade ja kaubanduse loomuliku arengu tagamine turul.
- 54 Sellest järeldub esiteks, et kuna konkreetselt määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõige 3 ei kehtesta mingit konkreetset summat ega arvutusmeetodit, siis ei ole mingil moel välistatud, et selles sättes ette nähtud asjaolude uurimise järel võib komisjon ajutiselt kindlaks määrata toetuste suuruse tasemel 0 eurot.
- 55 Järgmiseks olgu öeldud, et kuigi selle määruse artikli 164 lõige 2 võimaldab komisjonil kas jätta toetuste suuruse samaks rohkem kui kolmeks kuuks või seda vahepeal muuta, ei saa seda sätet mõista nii, et see kehtestab komisjonile kohustuse korraldada süstemaatiliselt iga kolme kuu järel korralduskomitee koosolek ainult selleks, et see pikendaks varem kindlaks määratud toetusi. Nimelt oleks selline tõlgendus, mis kohustab komisjoni ja korralduskomiteed pidama kasutuid koosolekuid, vastuolus hea halduse põhimõttega.
- 56 Lõpetuseks tuleb märkida, et kuna juba määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 sõnastusest tulenevalt võib komisjon eksporditoetused kindlaks määrata ühest või mitmest selles sättes ette nähtud asjaolust lähtudes, siis tuleb tõdeda, et selle sätte alusel vastu võetud määruses puudub ilmne hindamisviga, kui asjaomase hinnangu saab õiguspäraselt anda vähemalt ühe asjaolu alusel.

- 57 Käesoleval juhul tuleneb esiteks vaidlusaluse määruse artikli 1 lõikest 1 ning selle määruse põhjendustest 2 ja 3, et selle määrusega ei tühistanud komisjon määruse nr 1234/2007 artiklile 162 tuginedes neid varem antud ning positiivses suurusel kindlaks määratud eksporditoetusi, vaid määras vaidlusaluste eksporditoetuste suuruse määruse nr 1234/2007 artikli 164 alusel kindlaks tasemel 0 eurot.
- 58 Teiseks ei ole vaidluse all tõsisasi, et kindlaksmääramine toimus eeskätt määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punktis b ette nähtud kriteeriumi alusel.
- 59 Tilly-Sabco etteheite, et Üldkohus ei arvestanud hinnangu andmisel siseturuga ning jättis tähelepanuta selle, et Brasiiliast pärit kodulinnulihaga võrreldes esinevast hinnavahest tuleneb vajadus anda eksporditoetust, põhjuseks on vaidlustatud kohtuotsusest valesti arusaamine, kuna Üldkohus käsitles vaidlustatud kohtuotsuse punktides 282–294 üksikasjalikult vaidlusaluse määruse vastuvõtmise ajal siseturul valitsenud olukorda.
- 60 Nagu komisjon põhjendatult tõdeb, tuleneb see ekslik argumentatsioon samuti asjaolust, et Tilly-Sabco on valesti mõistnud eksporditoetuste eesmärke üldiselt ning konkreetselt määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punkti b, kuna ainuüksi hindade erinevus ei kohusta sugugi andma eksporditoetust.
- 61 Järelikult on täiesti põhjendamatud Tilly-Sabco argumendid, mis käsitlevad Üldkohtu poolt määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punkti b rikkumist.
- 62 Neil asjaoludel ja vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 56 tõdetule tuleb ainetuna kõrvale jätta põhistuskaik, millega Tilly-Sabco vaidlustab Üldkohtu poolt vaidlusaluse määruse õiguspärasusele määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punkti a seisukohalt antud hinnangu.
- 63 Kolmandaks ei saa käesoleva kohtuotsuse punktis 55 esitatud kaalutlusi arvestades igal juhul olla edukas – isegi kui see oleks vastuvõetav – Tilly-Sabco põhistuskaik seoses sellega, et komisjon jättis 2013. aasta oktoobris uue määruse vastu võtmata. Muu hulgas järeldub sellest, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektori pädevust vaidlusaluse määruse allkirjastamiseks ei sea see põhistuskaik kuidagi kahtluse alla.
- 64 Niivõrd, kui Tilly-Sabco hinnangul saab tema poolt Üldkohtule esitatud tõendite alusel tuvastada võimu kuritarvitamise, on neljandaks kohane meenutada, et õigusakti puhul on võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja ühtelangevate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui need, mille jaoks volitused anti, või konkreetse juhtumi lahendamiseks aluslepingus spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (kohtuotsus, 4.12.2013, komisjon *vs.* nõukogu, C-117/10, EU:C:2013:786, punkt 96).
- 65 Tuleb tõdeda, et Tilly-Sabco selliseid tõendeid esitanud ei ole.
- 66 Mis nimelt esiteks puutub komisjoni poolt vaidlusaluse määruse vastuvõtmisel silmas peetud eesmärkidesse, siis ei anna ükski toimikus olev dokument alust väita, et nimetatud institutsioon võttis õigusakti vastu eranditult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui see, mis on ette nähtud kõnealuse määruse põhjendustes 2 ja 3, nimelt eksporditoetuste kindlaksmääramine vastavalt määruse nr 1234/2007 artiklile 164.
- 67 Seoses sellega olgu öeldud, et nimetatud säte annab komisjonile ulatusliku kaalutusõiguse, ning seda, et komisjon jättis 2013. aasta oktoobris uue määruse vastu võtmata ning väidetavalt viitas enne vaidlusaluse määruse vastuvõtmist võetud rahvusvahelistele kohustustele, ei saa käsitada objektiivse, asjakohase ja ühtelangeva tõendina selle kohta, et asjaomane institutsioon soovis saavutada muid eesmärke kui need, mis on ette nähtud eeskätt määruse nr 1234/2007 artikli 164 lõike 3 punktis b.

- 68 Teiseks ei väida Tilly-Sabco, et komisjoni eesmärk oli vältida esimeses õiguses ette nähtud menetlust.
- 69 Eeltoodud kaalutlustest ei nähtu, et Üldkohus on teinud õigusnormide kohaldamisel sellise vea, millega saab põhjenda vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.
- 70 Neil asjaoludel tuleb esimese väite viies osa, teine väide, kolmanda väite kolmas osa ning neljanda väite esimene ja teine osa põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.

Esimese väite esimesed neli osa, mis käsitlevad määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 väära tõlgendust

Poolte argumendid

- 71 Apellatsioonkaebuse esimese väite esimeses osas väidab Tilly-Sabco, et Üldkohus tõlgendas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 89 ja 90 vääralt määruse nr 182/2011 artikli 3 lõikes 3 kasutatud mõistet „proportsionaalne tähtaeg“.
- 72 Tema väitel on selle sätte eesmärk – nähes ette, et „tähtajad on proportsionaalsed ning annavad [korralduskomitee] liikmetele varase ja tegeliku võimaluse rakendusakti eelnõu läbi vaadata ning väljendada oma arvamust“ – tagada sellele komiteele piisav aeg järelemõtlemiseks ja analüüsiks.
- 73 Kuna aga toetuste arvulist suurust sisaldava vaidlusaluse määruse eelnõu esitati komitee liikmetele pärast kella 13, kusjuures komitee koosolek lõppes kell 15.46, ei antud neile Tilly-Sabco sõnul „vara[jast] ja tegelik[k]u võimalus[t] rakendusakti eelnõu läbi vaadata ning väljendada oma arvamust“ ning seega ei ole tegemist „proportsionaalse tähtajaga“ selle sätte tähenduses.
- 74 Apellatsioonkaebuse esimese väite teises osas väidab Tilly-Sabco, et Üldkohus kohaldas seda sama sätet vääralt, kuna asus seisukohale, et asjaomasel juhul oli tegemist kiireloomulise küsimusega, samas kui komisjon kiireloomulisusele tuginenud ei ole.
- 75 Tilly-Sabco märgib, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõige 3 võimaldab ette nähtud tähtajast kõrvale kalduda „nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel“, mille korral võib tähtaega lühendada „lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest“. Ta toob esile, et Üldkohus tões vaidlustatud kohtuotsuse punktides 111 ja 112, et käesoleval juhul ei väitnud komisjon, et küsimus on kiireloomuline, kuid et sellest hoolimata otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 113–119, et olukord eeldas kiireloomulist lahendust, millega saab põhjendada kõnealuse tähtaja järgimata jätmist.
- 76 Tilly-Sabco sõnul Üldkohus neid põhjendusi kasutades mitte üksnes arvestas sellise põhjendusega, millele komisjon tuginenud ei olnud, vaid ka esitas vaidlustatud kohtuotsuses vastuolulised põhjendused. Lisaks ei tuvastatud väljapakutud arvude osas teabelekket ohtu, seda ei käsitle määruse nr 182/2011 artikli 3 lõige 3 ja sellega ei saa seega põhjendada asjaomase eelnõu läbivaatamiseks tähtaja andmata jätmist. Nimelt on standardeeskirjade kohaselt tegemist äärmiselt kiireloomulise küsimusega „eeskätt siis, kui ohus on inimeste või loomade tervis“ [mitteametlik tõlge].
- 77 Esimese väite kolmandas osas väidab Tilly-Sabco, et Üldkohus jättis arvestamata selles sättes ette nähtud tähtaja eesmärgiga.
- 78 Tilly-Sabco märgib esiteks, et selle sätte kohaselt tuleb välja pakutavat toetuste suurust sisaldav õigusakti eelnõu esitada ettenähtud tähtaja jooksul, ja teiseks, et Üldkohus tões vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93, et tõendid turu olukorra kohta esitati korralduskomiteele õigeaegselt. Ent apellandi sõnul ei leevenda nende dokumentide saatmine vaidlusaluse määruse eelnõu esitamise tähtaja järgimata jätmist.

- 79 Tilly-Sabco leiab, et vastupidi sellele, mida Üldkohus annab mõista vaidlustatud kohtuotsuse punktis 95, ei võimaldanud dokumentide esitamine komitee liikmetel esitada puudutatud ettevõtjatele, nende hulgas hagejale, küsimusi kavandatava toetuste suuruse kohta. Lisaks on apellant sisukohal, et need dokumendid ei olnud mingil juhul piisavad selleks, et korralduskomitee liikmed saanuks esitada põhjendatud seisukoha, kuna väljapakutav summa puudus.
- 80 Seega ei saanud toimuda tegelikku mõttevahetust enne korralduskomitee koosolekut liikmesriikide vahel ega selle komitee liikmete vahel koosoleku ajal, mis toimus 2013. aasta 18. juuli hommikupoolikul, ning seega on rikutud määruse nr 182/2011 artikli 3 lõiget 3, mis näeb sõnaselgelt ette, et nimetatud komitee liikmetele tuleb anda „tegelik võimalus“ rakendusakti eelnõu läbi vaadata ning väljendada oma arvamust.
- 81 Neljandas väiteosas heidab Tilly-Sabco Üldkohtule ette nimetatud sätte rikkumist sellega, et Üldkohus kiitis heaks komisjoni õigusvastase toimimisviisi, mis kirjelduste kohaselt valitseb 1962. aastast alates, jättes arvestamata kohustusega põhjendada lühema tähtaja kasutamist. Tilly-Sabco märgib, et kui selline toimimisviis on tõepoolest väljakujunenud ja vajalik, siis pärast 39 aastat praktikat ei oleks miski takistanud komisjonil arvestamast sellega määruse nr 182/2011 vastuvõtmisel.
- 82 Komisjon leiab, et esimese väite esimese nelja osa eesmärk on üksnes vaidlustatud kohtuotsuse kritiseerimine selles osas, et Üldkohus leidis väidetavalt ekslikult, et komisjon konsulteeris korralduskomiteega nõuetekohaselt. Ent tema sõnul ei ole vaidlustatud kohtuotsuses määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 ja korralduskomitee töökorra artikli 3 tõlgendamisel tehtud ühtki viga.
- 83 Lisaks tuvastas Üldkohus iseseisvalt, et tänu komisjoni esitatud andmetele turuolukorra kohta oli korralduskomitee liikmetel võimalik vaidlusaluse määruse eelnõu üle nõu pidada määruse vastuvõtmisele eelnenud hommikupooliku jooksul ning et nad ei esitanud vastuväiteid komisjoni toimimisviisile.
- 84 Komisjon leiab, et igal juhul tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 123 ja 124 põhjendatult, et komiteega konsulteerimise eeskirjade eesmärk on tagada selle liikmete õiguste austamine, mitte ettevõtjate huvide kaitsmine. Järelikult ei saa viimased oma nõuetes tugineda nende eeskirjade võimalikule rikkumisele.
- 85 Komisjon lisab, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 125–129 märkis Üldkohus täiendavalt, et Tilly-Sabco ei ole Euroopa Kohtu praktikast tulenevatele nõuetele vastavalt tõendanud, et väidetava rikkumise puudumise korral olnuks menetluse tulemus teistsugune. Apellatsioonkaebus ei sisalda ühtki väidet, mis võiks selle tuvastuse kummutada, samas kui puuduvad mis tahes õiguslikud või reaalsed takistused käesoleval juhul selliste tõendite esitamiseks. Komisjoni sõnul tuleb tõdeda, et korralduskomitee nõupidamise tulemus oleks olnud sama ka siis, kui komiteel oleks olnud kümme päeva rohkem aega vaidlusaluse määruse eelnõu läbivaatamiseks, sest kõik andmed oleks tinginud toetuste kehtestamise tasemel 0 eurot.

Euroopa Kohtu hinnang

- 86 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 83–120 otsustas Üldkohus, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 nõuetega on kooskõlas selle kohtuotsuse punktides 76–78 kirjeldatud vaidlusalune komisjoni toimimisviis, mis sisuliselt seisnes niinimetatud standarddokumentidena määratletud, asendatavatest määrustest ainult kindlaks määratavate arvude muudatuste poolest erinevate määruste eelnõude esitamises alles korralduskomitee koosoleku ajal.
- 87 Tilly-Sabco vaidlustab sellise toimimisviisi vastavuse neile nõuetele, komisjon aga väidab, et Üldkohtu esitatud põhjendused on õiged, ja märgib lisaks, et isegi kui selle sätte rikkumise oleks tõendatud, ei saaks Tilly-Sabco sellele oma nõuetes tugineda.

- 88 Selles küsimuses tuleb esiteks meelde tuletada, et kuigi ELTL artikli 288 teise lõigu tähenduses on mõistel „määrus“ ühtne tõlgendus, teeb ELi toimimise leping vahet „õigustloovatel“ määrustel, mis on vastu võetud ELTL artiklis 289 ette nähtud seadusandliku tava- või erimenetluse kohaselt, ELTL artiklis 290 ette nähtud „delegeeritud“ määrustel, mille võtab vastu komisjon ja mis on mõeldud õigustloovate aktide teatavate vähemoluliste osade täiendamiseks või muutmiseks, ning „rakenduslikel“ määrustel, mis on ette nähtud ELTL artiklis 291.
- 89 Vastavalt ELTL artikli 291 lõikele 1 võtavad liikmesriigid vastu kõik siseriikliku õiguse meetmed, mis on vajalikud liidu õiguslikult siduvate aktide rakendamiseks. Vastavalt selle artikli lõikele 2 võib komisjon rakendusakte vastu võtta ainult siis, kui õiguslikult siduvate liidu õigusaktide rakendamiseks on vaja ühetaolisi tingimusi ja nende õigusaktide alusel antakse rakendamisvolitused komisjonile, tingimusel, et ei ole tegemist erijuhuga.
- 90 ELTL artikli 291 lõige 3 kehtestab liikmesriikide kontrolli komisjoni rakendamisvolituste teostamise üle ja täpsustab, et Euroopa Parlament ja nõukogu sätestavad „õigustloovate“ määruste abil eelnevalt eeskirjad ja põhimõtted, mis käsitlevad selle kontrolli mehhanisme.
- 91 Nagu nähtub määruse nr 182/2011 esimesest õigusliku aluse viitest ja põhjendusest 4, mis viitavad ELTL artikli 291 lõikele 3 ja kordavad selle sätte sõnastust, selle määruse põhjendusest 7 ja artikli 3 lõikest 7, mis täpsustavad, et see määrus kehtestab ELTL artikli 291 lõikes 3 nõutava kontrolli mehhanismi, ning määruse nr 182/2011 põhjendusest 5, mille kohaselt on määruse eesmärk võtta arvesse ELi toimimise lepingu institutsionaalseid nõudeid, on nimetatud määruse puhul tegemist „õigustloova“ määrusega.
- 92 Järelikult kehtestab määrus nr 182/2011, mis asendas otsuse 1999/468, selle kontrolli mehhanismi eeskirjad ja põhimõtted.
- 93 Määruse nr 182/2011 põhjendustes 8 ja 9 on öeldud, et lihtsustamise huvides on menetluste arvu vähendatud kahele, nii et alles on jäänud ainult nõuandemenetlus ja kontrollimenetlus, ning kehtestatakse komiteede ühised menetluseeskirjad, mis hõlmavad põhisätteid komiteede toimimise kohta.
- 94 Määruse nr 182/2011 artiklis 5 ette nähtud kontrollimenetluses, mille kohaldamisega on tegemist käesoleval juhul, esitab komitee oma arvamuse olukorrast sõltuvalt kas ELi lepingu artikli 16 lõigetes 4 ja 5 või ELTL artikli 238 lõikes 3 sätestatud häälteenamusega. Määruse nr 182/2011 artikli 5 lõige 3 sätestab, et negatiivse arvamuse korral ei võeta rakendusakti eelnõud vastu.
- 95 Kesksed nõuandemenetlust ja kontrollimenetlust reguleerivad sätted on ette nähtud määruse nr 182/2011 artiklis 3.
- 96 Määruse nr 182/2011 artikli 3 lõikes 3 sisalduvaid eeskirju on kohane võrrelda vastavate sätetega nendes komiteemenetlust reguleerivates otsustes, mis olid kehtivad komisjoni vaidlusaluse toimimisviisi kasutusele võtmise ajal.
- 97 Esiteks tuleb tõdeda, et komiteemenetlust reguleerivate otsuste kohaselt tuleb komiteele esitada kavandatavate meetmete eelnõu, määruse nr 182/2011 artikli 3 lõige 3 aga nõuab, et komiteele tuleb esitada vastuvõetava rakendusakti eelnõu.
- 98 Teiseks olgu öeldud, et kui komiteemenetlust reguleerivad otsused ei näe ette mingit ajavahemikku meetmete eelnõu esitamise, päevakorra projekti esitamise ja korralduskomitee vastava koosoleku toimumise vahel, siis määrus nr 182/2011 näeb ette, et korralduskomiteele rakendusakti eelnõu ja päevakorra projekti esitamise ning selle komitee koosoleku kokkukutsumise vahele peab jääma vähemalt 14 päeva, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

- 99 Kolmandaks tuleb tõdeda, et määruse nr 182/2011 need sätted, mis käsitlevad komitee poolt arvamuse esitamise tähtaega, on sõnastatud identselt komiteemenetlust reguleerivate otsuste vastavate sätetega. Nimetatud teise tähtaja määrab komitee eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest.
- 100 Neljandaks toetab seisukohta, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõige 3 näeb ette kaks erinevat tähtaega, mida tuleb järgida, selle sätte viimases lauses enamikus keeleversioonides mitmuses olev fraas „tähtajad on proportsionaalsed ning annavad“ ja asjaolu, et selle artikli lõike 7 kolmas lõik näeb ette kaks samasugust tähtaega uues apellatsioonimenetluses.
- 101 Viiendaks tuleb tõdeda, et kui tähtaegadest esimest võib „lühendada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel“ ja teine määratakse kindlaks „lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest“, siis mõlemad peavad olema „proportsionaalsed ning [andma] komitee liikmetele varase ja tegeliku võimaluse rakendusakti eelnõu läbi vaadata ning väljendada oma arvamust“.
- 102 Neil asjaoludel tuleb nentida, et esimese tähtaja eesmärk on anda halduskomitee liikmetele võimalus vaadata rakendusakti eelnõu enne mis tahes koosolekut rahulikult läbi ning teine tähtaeg peab neile andma võimaluse väljendada oma arvamust selle eelnõu kohta. Seda seisukohta toetab määruse nr 182/2011 artikli 3 lõige 4, mis täpsustab, et „komitee arvamuse esitamiseni võib komitee iga liige teha ettepanekuid muudatuste tegemiseks“.
- 103 Kuna ELTL artikli 291 lõige 3 näeb otsesõnu ette liikmesriikide kontrolli komisjoni rakendusvolituste, mis tal on selle artikli lõike 2 alusel, teostamise suhtes, siis tuleb lisaks märkida, et esimene tähtaeg peab tagama ka selle, et halduskomitee liikmed teavitaksid oma liikmesriikide valitsusi komisjoni ettepanekutest, et need valitsused saaksid sise- ja väliskonsultatsioonide abil määratleda seisukoha selleks, et kaitsta korralduskomitees oma huve.
- 104 Nagu nimelt nähtub määruse nr 182/2011 artikli 3 lõikest 7, esindab korralduskomitee liige oma valitsust, kes peab otsustama, millisel tasemel ta on menetluse eri etappides esindatud.
- 105 Neid kaalutlusi arvestades tuleb tõdeda, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 sõnastuse ja eesmärkidega ei ole kooskõlas selline toimimisviis, mille puhul antakse rakendusakti eelnõu korralduskomiteele alles selle eelnõu läbivaatamiseks kokku kutsutud koosolekul. Nimelt ei pea komisjon nii toimides kinni esimesest 14 päeva pikkusest tähtajast.
- 106 Lisaks läheb see toimimisviis vastuollu sellega, kuidas on üles ehitatud määrus nr 182/2011, mille artikkel 8 võimaldab komisjonil tungivatel põhjustel võtta vastu viivitamata kohaldatavaid määrusi, ilma et korralduskomiteega eelnevalt konsulteeritaks.
- 107 Lõpetuseks tuleb tõdeda, et toimimisviis, mis jätab korralduskomitee liikmed võimaluseta väljendada muul ajal kui vastaval koosolekul oma arvamust ja teha ettepanekuid muudatuste tegemiseks, läheb vastuollu selle määruse artikli 3 lõike 4 esimese lõiguga, mille kohaselt peab komitee liikmetel olema võimalus teha seda igal ajal enne õigusakti vastuvõtmist.
- 108 Mis puutub sellesse, et komisjon põhjendas 14-päevase tähtaja järgimata jätmist infolekkede ohuga, siis olgu öeldud, et sellise põhjendusega nõustumine tähendaks, et komisjon ei pea süstemaatiliselt seda esimest tähtaega järgima, kuna põhimõtteliselt on selline oht alati olemas, nagu komisjon ka ise kinnitab. Samuti muudaks ettenähtud erandi süstemaatiliseks see, kui sarnaselt Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 113–115 esitatud seisukohale leida, et kiireloomulisus tekib ühtäkki iga kord, kui tuleb vastu võtta rakendusmäärus.
- 109 Ka ei saa teha muud järeldust sellest, et määruse nr 182/2011 põhjendus 5 mainib menetluste tõhususe eesmärki, ning otsuse 1999/468 rakendamisel omandatud kogemusest ja järgitud toimimisviisist eelkõige nende standardrakendusmääruste vastuvõtmisel, mis erinevad asendatavatest määrustest ajakohastatavate arvude muudatuste poolest ja mis võetakse vastu igal korralduskomitee istungil.

- 110 Olgu meenutatud, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõige 3 ei põlista järgitud toimimisviisi, vaid muudab seda oluliselt eelkõige sellega, et sätestab esimese 14-päevase tähtaja ning eristab selle eesmärgi selle tähtaja omast, mis eelneb korralduskomitee arvamuse esitamisele, ning keelab lühendada neid tähtaegu ebaproportsionaalselt või nii, et nende eesmärk jääb saavutamata.
- 111 Samuti tuleb meenutada, et lihtsustamise huvides vähendasid Euroopa Parlament ja nõukogu kontrollimenetluste arvu kahele ning neid menetlusi reguleerivad ühised menetluseeskirjad. Kui kõige levinumate rakendusmääruste vastuvõtmisel järgitaks erinevat toimimisviisi, looks see sisuliselt uue menetluse alamkategoriat, millel on oma eeskirjad.
- 112 Sellise võimaluse valimisel mitte üksnes ei puudu määrusest nr 182/2011 tulenev alus, vaid see läheb samuti vastuollu liidu seadusandja määratud eesmärkidega.
- 113 Sellest järeldub, et kuigi komisjoni väljakujunenud toimimisviis võis sobida sellise määruse vastuvõtmise varasemasse õiguslikku raamistikku, nimelt komiteemenetlust reguleerivates otsustes ette nähtud raamistikku, välistavad selle jätkuva järgimise esmase õiguse muudatused, mis tulenevad ELi toimimise lepingu vastuvõtmisest, ja sellest tulenevad teise õiguse muudatused, mis tehti määruse nr 182/2011 vastuvõtmisega.
- 114 Teiseks tuleb eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 90, 91, 94, 95 ja 102–104 sedastatud arvestades tõdeda, et määruse nr 182/2011 artikli 3 lõikes 3 sätestatud nõuded on ELi toimimise lepingus nõutud olulised menetluseeskirjad, mis on sellised menetluse nõuetekohasuse seisukohalt olulised menetlusnormid, mille rikkumine toob kaasa asjaomase akti tühisuse (vt selle kohta analoogia alusel kohtuotsused, 10.2.1998, Saksamaa vs komisjon, C-263/95, EU:C:1998:47, punkt 32; 24.6.2014, Euroopa Parlament vs. nõukogu, C-658/11, EU:C:2014:2025, punkt 80, ja 23.12.2015, Euroopa Parlament vs. nõukogu, C-595/14, EU:C:2015:847, punkt 35).
- 115 Euroopa Kohus on järjepidevalt otsustanud, et huve kahjustava akti vastuvõtmist reguleerivate menetlusnormide järgimata jätmine kujutab endast oluliste menetlusnormide rikkumist ja et kui liidu kohus tuvastab asjaomase akti kontrollimise käigus, et see ei ole nõuetekohaselt vastu võetud, peab ta olulise menetlusnormi rikkumisest tegema vajalikud järeldused ning tühistama sellest tulenevalt niisuguse puudusega akti (kohtuotsused, 4.9.2014, Hispaania vs. komisjon, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, punkt 103, ja 24.6.2015, Hispaania vs. komisjon, C-263/13 P, EU:C:2015:415, punkt 56).
- 116 Seega ei ole vaja teha otsust komisjoni argumendi kohta, et Tilly-Sabco tuginemine määruse nr 182/2011 artikli 3 lõike 3 rikkumisele on vastuvõetamatu, vaid piisab, kui märkida, et liidu kohus peab juhul, kui ta sellise rikkumise esinemise tuvastab, seda omal algatusel kontrollima (kohtuotsus, 24.6.2015, Hispaania vs. komisjon, C-263/13 P, EU:C:2015:415, punkt 56).
- 117 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb nõustuda esimese väite nelja esimese osaga.
- 118 Neil tingimustel tuleb vaidlustatud kohtuotsus tühistada, ilma et teisi väiteid oleks vaja kontrollida.

Esimeses kohtuastmes esitatud hagi

- 119 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes kas ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.
- 120 Käesoleval juhul võimaldab menetlusstaadium teha lõpliku kohtuotsuse.

121 Käesoleva kohtuotsuse punktides 86–118 esitatud kaalutlusi arvestades tuleb vaidlusalune määrus olulise menetlusnormi rikkumise tõttu tühistada.

Vaidlusaluse määruse tagajärgede kehtivaks lugemine kuni selle asendamiseni uue määrusega

122 Tuleb meenutada, et vastavalt ELTL artikli 264 teisele lõigule võib Euroopa Kohus juhul, kui ta seda vajalikuks peab, märkida, milliseid tühiseks tunnistatud õigusakti tagajärgi loetakse kehtivaks.

123 Kuigi apellatsioonimenetluses tuli ilmsiks, et vaidlusalune määrus on vastu võetud olulisi menetlusnorme rikkudes, ei kerkinud esile ühtki sellist viga, mis mõjutab selle õigusakti, mis sisaldab määruse nr 1234/2007 rakendamiseks vajalikke meetmeid, kooskõla viimati nimetatud määrusega.

124 Vaidlusaluse määruse tühistamine ilma selle tagajärgede kehtivaks lugemiseta kuni uue õigusaktiga asendamiseni kahjustaks seega mitte ainult kõnealust rakendamist, vaid mõjutaks negatiivselt ka õiguskindlust.

125 Seetõttu tuleb vaidlusaluse määruse tagajärjed lugeda kehtivaks kuni seda asendava uue õigusakti jõustumiseni.

Kohtukulud

126 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise.

127 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

128 Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud ja Tilly-Sabco on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 14. jaanuari 2016. aasta otsus Tilly-Sabco vs. komisjon (T-397/13, EU:T:2016:8).**
- 2. Tühistada komisjoni 18. juuli 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 689/2013, millega kehtestatakse kodulinnuliha eksporditoetused.**
- 3. Lugeda rakendusmääruse nr 689/2013 tagajärjed kehtivaks kuni seda asendava uue õigusakti jõustumiseni.**
- 4. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.**

Allkirjad